

Ten geleide

Een nieuwe, tjokvolle MemoRad dient zich aan. Hoewel rijkelijk gevuld met een gevarieerd aanbod, zijn er twee elementen van ons vakgebied te ontdekken die de inhoud van dit nummer verbinden: 1) de drang naar verandering en 2) de toenemende diversiteit van ons vak. Verandering en diversificatie worden dikwijls als 'eng' gepercipieerd. Niet gek natuurlijk, want beide termen luiden het nog onbekende in. Ons vakgebied, echter, lijkt beide elementen ten volle te omarmen!

Zo beschrijven Allard Olthof en Onno Vijlbrief in hun artikel het potentieel van *Natural Language Processing* voor radiologen tijdens de verslaglegging. Mogelijk kan kunstmatige intelligentie (Artificial Intelligence, AI) helpen om de verslaglegging ook leesbaar te maken voor aanvragers en zelfs patiënten. We zijn er nog niet, maar onze Ainnovatieve collega's staan er in elk geval voor open. Wie ook een Alnnovator wil worden, verwijs ik graag naar de evaluatie van de allereerste Rotterdam Radiology Artificial Intelligence cursus of naar de andere bijzonder interessante artikelen waarin Nederlandse beeldvormers veranderingen met behulp van AI omarmen.

Een stap verder richting verandering wordt gezet in het artikel van Jan-Jaap Visser en Wouter Veldhuis, waarin zij tips en trucs bieden voor het schrijven van een business case en de implementatie van AI in de dagelijkse radiologische praktijk. Een andere, niet-AI gerelateerde verandering, staat beschreven in het ar-

tikel over het vaststellen van diagnostische referentieniveaus voor 'nieuwe' modaliteiten ten behoeve van de stralingsbescherming van onze patiënten. Weer een andere vorm van verandering betreft het artikel dat de methoden beschrijft waarmee geluidshinder voor patiënten bij MRI-onderzoeken is te voorkomen.

De commissie Duurzaamheid benadrukt ook het belang van verandering. Bijvoorbeeld zodat we onze CO₂-uitstoot reduceren of om te voorkomen dat jodiumhoudende contrastmiddelen in het bodemwater terechtkomen. Op haar beurt opent de commissie Zichtbaarheid ons de ogen voor hoe we meer zichtbaar kunnen worden. Daarmee worden we uitgenodigd om ons diverse en veranderende vak meer uit te dragen. Als gevolg van diversificatie en verandering speelt de radiologische zorg in steeds meer zorgprocessen een belangrijke rol. Daar zijn we natuurlijk trots op, maar hierdoor is er ook een capaciteitsvraagstuk ontstaan. Hierover leest u meer op pagina 14.

De sectie Historie belicht hoe oude röntgenfoto's een ander leven kregen achter het IJzeren Gordijn en hoe diverse radiologen naast vakbekwaam ook muzikale merites op hun conto mogen schrijven. In de rubriek Proefschriften bespreekt collega Arnolt-Jan Hoving het optimaliseren van patiëntselectie voor endovasculair behandeling bij een acuut herseninfarct. Daarnaast belicht collega Stephan Breda hoe nieuwe beeldvormingstechnieken van pezen veelbelovend blijken bij beeldvorming van de springersknie.

In deze MemoRad staan verandering en diversificatie centraal. Tegelijkertijd zijn het elkaars verlengden, maar dit is niet zonder meer het geval. Een veranderende omgeving kan leiden tot een verrijking van de soortenrijkdom, met als weelderig voorbeeld de vele soorten Darwinvinken. Het tegenovergestelde is echter ook waar: in de huidige stikstofcrisis ontstaat er een verschraving van de flora, waarbij alleen de stikstof-minnende planten blijven bestaan. Waarin beide biologische fenomenen en hun gevolgtrekkingen van elkaar verschillen? De snelheid van de verandering enerzijds en het aanpassingsvermogen anderzijds. Dat veranderingen binnen de wereld van de Nederlandse beeldvorming leiden tot een toename van diversiteit geeft ons dus te kennen dat we de veranderingen in een passend tempo doorlopen. Bovendien leert bovengenoemde ons dat we geen starheid in ons denken mogen toelaten. Hiervoor pleit ook het interview met twee nucleair radiologen van de eerste lichten, Idris Ghariq en Andor van den Hoven, op pagina 10.

Al met al reden genoeg om eens goed te gaan zitten en deze MemoRad aandachtig te bestuderen. Alleen met elkaar, met eenieders specifieke sterke punten, brengen we al deze veranderingen tot een goed einde. *L'union fait la force.* ■

Ik wens u veel leesplezier en prettige overdenkingen,

Dylan Henssen